

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-14

Diarienummer 0057/23

Handläggare

Frida Nowotny

Telefon: 031-368 02 40

E-post: frida.nowotny@stadshuset.goteborg.se

Återrapportering från IGOs Annual Conference 2023 och utvärdering av deltagande i organisationen

Förslag till beslut

I valnämnden:

1. Återrapporteringen från IGOs Annual Conference 2023 antecknas
2. Uppdraget att utvärdera deltagandet i organisationen IGO förklaras fullgjort

Sammanfattning

Valchefen har fått i uppdrag av valnämndens presidium att medverka på International association of government officials (IGO) årliga konferens och att därefter utvärdera huruvida ett fortsatt engagemang i IGO med stöd av nämnden, kommer gynna arbetet i den grad att det kan rättfärdiga arbetstid och kostnad för deltagandet.

IGO är en internationell organisation för offentliganställda tjänstepersoner inom flera områden där tjänstepersoner som arbetar med val utgör den största delen. Organisationen anordnar två konferenser på år och har utbildningar och webinarier för sina medlemmar samt bevakar medlemmarnas intressen. I samband med den årliga konferensen anordnas även en produktmessa. Under konferensen har valchefen medverkat på diverse möten, seminarier, rundabordsamtal med mera och fått möjlighet att nätverka med många människor. Konferensen har varit givande och gett idéer och tankar som kan överföras till den egna verksamheten.

Valkansliets uppdrag är att värna valets genomförande och säkerställa rättvisa, korrekta, tillgängliga och transparenta val. Demokrati bygger på förtroende att valen genomförs på ett korrekt sätt, och att man kan lita på resultatet för att våra folkvalda ska få legitimitet för sina beslut. Valkansliet ser en omvärld som förändras snabbt och där demokratin är på tillbakagång i stora delar av världen. Det förändrade säkerhetsläget gör att behovet av förändrade arbetssätt och utveckling av verksamheten ständigt behöver ses över och ifrågasättas. Detta ställer stora krav på valkansliets organisation i planering och förberedelse av valet.

Valkansliets fortsatta omvärldsbevakning inom val- och demokratiområdet och internationella samarbeten är en förutsättning för kansliets möjlighet att värna och utveckla verksamheten samt för att skapa en trygg och robust organisation. Konferenser med andra valorganisationer och studiebesök i samband med val i andra länder ger valkansliet kunskap och erfarenheter genom utbyte av idéer, färdigheter och verktyg för att kunna överväga och pröva dessa i vår egen organisation.

Ett fortsatt medlemskap och närvaro på den årliga konferensen gynnar valnämndens verksamhet och att det rättfärdigar arbetstiden och kostnaden för deltagandet då det ger

förutsättningar för erfarenhetsutbyte, kunskap och idéer för att utveckla och stärka verksamheten. I sammanhanget kan också nämnas att det inte finns någon europeisk motsvarighet eller samverkan som valkansliet har kännedom om.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader för medlemskap och medverkan på den årliga konferensen beräknas uppgå till ca 32 000-39 000 kronor och redovisas i tabellen nedan.

	Kostnad
Medlemskap IGO	2000 kr (200 USD)
Konferensavgift	5650 (565 USD)
Logi	6800 (170 USD/natt)
Resa	10 000 - 15000
Traktamente	4500 (1113 kr/dag enl. Skatteverket tabell 2023)
Klimatväxling för resor i tjänsten	3000-5000 kr
Summa:	32 000 -39 000 kr

Bedömning ur ekologisk dimension

Resor med flyg innebär en klimatpåverkan. Valnämndens resor klimatsväxlas i enlighet med stadens policy för klimatsväxling för resor i tjänsten.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Policy och riktlinjer för internationellt samarbete i Göteborgs Stad
2. Göteborgs Stads riktlinje för resor och möten i tjänsten
3. Ordförandebeslut kring uppdrag vid resa till The International Association of Government Officials, 2023-06-16 § 47, 0057/23

Ärendet

Med anledning av att Bill Werngrens mandatperiod i IGO är över och då valnämndens kansli sedan 2021 har en ny chef har valnämndens presidium gett valchef, Frida Nowotny i uppdrag att medverka på IGOs årliga konferens att därefter utvärdera huruvida ett fortsatt engagemang i IGO med stöd av nämnden, kommer gynna arbetet i den grad att det kan rättfärdiga arbetstid och kostnad för deltagandet (se bil. 3)

Beskrivning av ärendet

Vad är IGO

International association of government officials (IGO) är en internationell organisation med säte i USA. IGO är en medlemsdriven organisation med medlemmar från merparten av de amerikanska staterna. På den årliga konferensen var drygt två tredjedelar av staterna representerade samt Nigeria och Sverige. Drygt 200 medlemmar deltog på konferensen.

Organisationens har fyra divisioner; val (election), administrativa chefer (clerks), fastighetsregistrering (recorders) och ekonomichefer (treasurers), där den största delen utgörs av tjänstepersoner som arbetar med val. De olika divisionernas intressen drivs genom kommittéer inom organisationen. Organisationen delar även ut utmärkelser och stipendier.

Organisationens syfte och vision

Organisationens syfte och vision är att genom utbildning, innovation och nätverk främja specialistkompetensen inom offentlig verksamhet. Organisationen fokuserar på att utbilda och skapa nätverk för tjänstepersoner i första hand chefer, i offentlig sektor. IGO genomför två konferenser per år. En halvårskonferens i januari och en årlig konferens i juni eller juli. På dessa konferenser hålls utbildningar, seminarier, kurser, rundabordssamtal och studiebesök. Deltagarna ges möjligheter att nätverka och dela erfarenheter med andra tjänstemän som arbetar inom samma områden. IGO anordnar också ledarskapsutbildningar i samarbete med Pepperdine University under konferenserna. Utbildningarna leder fram till en certifiering. På den årliga konferensen anordnas även en stor produktmässa med företag som utvecklar produkter inom respektive område.

Som medlem har man tillgång till månatliga webinarer med ämnen som är intressanta för tjänstepersoner inom de olika divisionerna.

Bakgrund

Tidigare valchef, Bill Werngren, blev inbjuden till den årliga konferensen för IGO 2008 för att tala om barnens val som arrangerades i samband med de allmänna valen 2006 och som blev internationellt uppmärksammat. Barnens val var ett sätt att skapa intresse kring val och demokrati och att ge barn i åldrarna 5-12 år möjlighet att själva få prova på att rösta. Valet handlade om att barnen skulle välja ett utseende på en spårvagn.

Efter Bill Werngrens medverkan på konferensen blev han medlem i IGO 2009. Deltagandet och engagemanget i IGO har haft nämndens stöd och löpande redovisats. 2018 blev Bill Werngren tillfrågad om att ställa upp till val till sekreterare i IGOs styrelse. Han fick godkännande av valnämnden för detta engagemang och blev sedermera

invalid i IGOs styrelse. 2022 tillträdde Bill Werngren posten som president för organisationen. Detta uppdrag avslutas i augusti 2023.

Göteborgs Stads policy för internationellt samarbete i Göteborgs Stad

Enligt Göteborgs Stads policy för internationellt samarbete i Göteborgs Stad (bil 1) är det internationella samarbetet en naturlig del av visionen om en bärkraftig stad med konkurrenskraft och hållbar utveckling. Göteborgs Stad beaktar utvecklingen i omvärlden i det löpande arbetet inom alla dess verksamhetsområden. Sverige såväl som övriga världen påverkar de frågor som staden arbetar med.

Av policyn framgår att syftet med stadens medlemskap i internationella organisationer/nätverk är att inom ramen för organisationerna/nätverken, främja Göteborgs intressen, knyta kontakter med andra städer och regioner, säkra en god omvärlds- och intressebevakning samt att få möjlighet till erfarenhetsutbyte och projektdeltagande.

Med omvärlds- och intressebevakning avses en strategisk och långsiktig bevakning av internationella processer som påverkar staden. Nämnder och styrelser har i uppdrag att omvärlds- och intressebevaka frågor inom sina respektive verksamhetsområden.

Återrapportering och reflektioner från konferensen

Konferensens första dag bestod av ett styrelsemöte och möten inom de olika kommittéerna. Undertecknad fick möjlighet att närvara vid dessa möten som gäst. Under mötena gick man igenom organisationens ekonomi och fick rapporter från de olika divisionerna och kommittéernas arbete under året.

Dag två hölls en frukost för nya medlemmar. Detta var ett tillfälle för dessa medlemmar att träffa styrelsen och få mer information om föreningen. Det var också ett tillfälle att träffa andra som var där för första gången och att påbörja nätverkandet.

Frukosten var välkomnande och inbjöd till samtal, både med styrelsemedlemmarna som ansvarade för var sitt bord och med de nya medlemmarna. Konceptet är intressant att fundera vidare på och kan överföras till vår verksamhet exempelvis när det gäller nya ordförande och vice ordförande.

Därefter inleddes konferensen med ett gemensamt möte där filmen ”No time to fail” visades med efterföljande diskussioner och reflektioner tillsammans med en av de medverkande.

Trots att det är helt olika system i Sverige och i USA så visade filmen att det finns flera utmaningar som vi delar. Det handlar om personal, lokaler, transporter och säkerhet men även ett förändrat samhällsklimat där förtroendet för valets genomförande ifrågasätts i större utsträckning och där desinformation sprids i rekordfart. Filmen var sevärd och rekommenderas till alla som arbetar med val.

Därefter var det två seminarier som behandlade frågan om säkerhet för valarbetare och valadministrationens personal. Bland annat gavs en personlig berättelse från en valchef som efter valet 2020 blev väldigt ifrågasatt kring valets genomförande och som berättade att hon och hennes familj idag lever under konstant dödshot, vilket har förändrat hela hennes och familjens liv.

Flera personer vittnade om att de lämnat valadministrationen efter valet 2020 på grund av hot eller risk för hot och våld och andra att de skulle lämna valadministrationen direkt om de blev utsatta för hot då det inte var värt risken.

Frågan vad gäller risken för hot och våld gentemot valadministrationens personal känns avlägsen i Sverige, samtidigt ökar medieintresset för varje val. Behovet av att arbeta med att stärka valkansliets beredskap vad gäller säkerheten i stort och informationspåverkan i synnerhet är fortsatt stort då det finns krafter som vill destabilisera samhället genom desinformation och påverka förtroendet för samhällets institutioner.

Dag tre var det gemensam frukost. Därefter var det en presentation och tal från de kandidater som kandiderade om en plats i IGOs styrelse. Denna dag genomfördes även valet av kandidat. Det var intressant att få möjlighet att rösta för att få en förståelse för hur det amerikanska röstningsförfarandet går till.

Därefter var det lunch med nätverksmingel och rundbordsamtal som hölls av Election group som arbetar med att ta fram riktlinjer och standardiseringar för att stödja valkanslierna i deras arbete. Flera medlemmar vittnade om vikten av erfarenhetsutbytet på konferensen och nätverket som de genom organisationen fick med kollegor över hela USA.

Mässan innehöll företag som tillhandahåller produkter avsedda för val men även riktade till de andra divisionerna som medverkade på konferensen. Valkanslierna i USA genomför minst tre val per år vilket gör att val är en industri i USA och den tekniska utvecklingen går väldigt snabbt. Flera av de produkter som används i valadministrationen i Sverige idag har införts genom att tidigare valchef medverkat på IGOs produktmessa och köpt in produkter för att testa, exempelvis vårt runda valbås och vårt holländska valbås.

Fjärde dagens innehöll flera seminarier, rundbordsamtal och workshop. Ett handlade om signaturverifikation som är en stor fråga i USA. Även om frågan i sig inte berör vårt arbete var det intressant att medverka och att få förståelse för de utmaningar som valadministrationen möter inom ramen för sitt uppdrag där registrering av väljare och signaturverifikation är något som utgör en mycket stor arbetsuppgift och där reglerna ser olika ut i olika stater.

Ett annat seminarium handlade om ”Ranked choice voting”. Ranked choice voting handlar om att man röstar på ett alternativ i första hand, i andra hand osv. Om det alternativ väljaren röstat på i första hand inte går vidare så fördelas rösterna på det jag har röstat på i andra hand osv. Det var intressant att höra hur man kan rösta på ett annat sätt och att få kunskap om hur det fungerar från stater där man implementerat det nya systemet. Det fanns även ett intresse från flera personer jag talade med av att höra mer om vårt proportionella valsystem.

En stor del av konferensen handlade om att möta personer som arbetar med samma saker och att dela erfarenheter samt att skapa ett kontaktnät för framtida frågor. De flesta medlemmarna är chefer och många frågor som kommer upp är ledarskapsfrågor. Att få möjlighet att diskutera dessa frågor med andra kollegor med helt andra förutsättningar och bakgrund var mer givande än jag hade kunnat föreställa mig.

Valchefens bedömning

Valkansliets uppdrag är att värna valets genomförande och säkerställa rättvisa, korrekta, tillgängliga och transparenta val. Demokrati bygger på förtroende att valen genomförs på ett korrekt sätt, och att man kan lita på resultatet för att våra folkvalda ska få legitimitet för sina beslut.

Valkansliet ser en omvärld som förändras snabbt och där exempelvis rapporten från [International IDEA "The Global State of Democracy 2022"](#) visar på att demokratin i stora delar av världen, inklusive i Europa, är på tillbakagång. Även om den svenska demokratin är stark, så finns det stora utmaningar och demokrati är inget som vi kan ta för givet.

Frågan om säkerheten i valen är nu mer aktuell än någonsin med dagens förändrade säkerhetsläge. Säkerheten i valen är också ett område där behovet av förändrade arbetssätt och utveckling av verksamheten ständigt behöver ses över och ifrågasättas. Detta ställer stora krav på valkansliets organisation i planering och förberedelse av valet.

Valkansliet har under lång tid varit engagerat, såväl nationellt som internationellt, och följer utvecklingen i omvärlden noga. Studiebesök av valobservatörer och kollegor från andra länder och städer är ett sätt att stärka valens legitimitet genom att öppet visa hur valen genomförs och hur valresultatet tas fram. Det långa engagemang som tidigare valchef har haft i IGO får anses ha varit till gagn och berikat verksamheten. Efter att ha deltagit på IGOs årliga konferens kan jag härleda många av de goda idéer som Bill Werngren infört i valorganisationen till hans deltagande i IGO.

Valkansliets fortsatta omvärldsbevakning inom val- och demokratiområdet och internationella samarbeten är en förutsättning för kansliets möjlighet att värna och utveckla verksamheten samt för att skapa en trygg och robust organisation. Konferenser med andra valorganisationer och studiebesök i samband med val i andra länder ger valkansliet kunskap och erfarenheter genom utbyte av idéer, färdigheter och verktyg för att kunna överväga och pröva dessa i vår egen organisation.

Valsystemen i Sverige och USA skiljer sig på många sätt. Samtidigt finns det flera likheter vad gäller valets utmaningar. Det handlar exempelvis om rekrytering av valarbetare, transporter och logistik, material och utveckling av system och hjälpmedel, tillgängligheten i valen och säkerhetsfrågorna; hur vi kan arbeta för säkrare och tryggare val för både väljare och medarbetare?

Val är en industri i USA, vilket är intressant i sig. Det innebär att valadministrationen ständigt arbetar på att utveckla nya produkter för att stödja verksamheten. Det pågår också en mycket negativ utveckling i landet med större misstro och ifrågasättande kring valens genomförande. Valadministrationen upplever grova hot gentemot personalen och personal söker sig bort från valadministrationen på grund av de stora riskerna det innebär för dem själva och deras familjer. Även om valadministrationen i Sverige inte upplever samma utveckling så kan vi dra nytta av andra länders erfarenheter och metoder för att arbeta med att stärka vår egen förmåga att hantera olika situationer.

IGO är en internationell organisation men med en förhållandevis lite andel internationella medlemmar. Antalet internationella medlemmar som närvarar på konferensen har dessutom minskat i samband med pandemin. Dock finns det en stark vilja inom organisationen att öka den internationella medverkan och att utveckla det internationella inslaget. Majoriteten av medlemmarna är chefer och ledare vilket innebär att deltagarna

får möjlighet till erfarenhetsutbyte inom ledarskapsfrågor och därmed kan utvecklas inom ramen för det egna ledarskapet. Detta är något som Bill Werngren har framhållit som något av det mest givande i hans långa karriär.

Genom Bill Werngrens långa engagemang i IGO har han lagt en viktig grund för fortsatt engagemang från valnämndens sida och knutit många kontakter samt introducerat den nya valchefen till dessa.

Trots att det naturligt blir ett stort fokus på förhållandena i USA är min slutsats av utvärderingen att ett fortsatt medlemskap och närvaro på den årliga konferensen gynnar valnämndens verksamhet och att det rättfärdigar arbetstiden och kostnaden för deltagandet då det ger förutsättningar för erfarenhetsutbyte, kunskap och idéer för att utveckla och stärka verksamheten. I sammanhanget kan också nämnas att det inte finns någon europeisk motsvarighet eller samverkan som valkansliet har kännedom om.

Frida Nowotny

Valchef